

گزارش کمیسیون‌های "حمایت از تولید و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی" و "اقتصادی" مجلس شورای اسلامی

"از روند اجرای قانون «تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» و ضرورت‌های تحقق شعار سال"

چالش‌های کلیدی تاب‌آوری اقتصادی ایران و جایگاه محوری تولید در مسائل کشور

اقتصاد ایران با چالش ساختاری ضعف تاب‌آوری در مواجهه با شوک‌های داخلی و خارجی روبرو است.

این چالش‌ها موجب شده تا اقتصاد ایران در مواجهه با شوک‌های تحریمی، بحران‌های طبیعی و نوسانات بازارهای جهانی به سرعت دچار بی‌ثباتی شده و توانایی تطبیق و بازگشت به تعادل را از دست بدهد، لذا تقویت تاب‌آوری اقتصادی مستلزم اصلاح ساختار تولید به سمت دانش‌بنیان شدن، تحول در نظام اداری و حکمرانی اقتصادی، توسعه زیرساخت‌های اساسی، بهبود محیط کسب‌وکار و جذب سرمایه‌گذاری می‌باشد.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در نامگذاری سال‌ها و استفاده از شعار سال به‌عنوان ابزاری برای جهت‌دهی و تحرک بخشی به کشور، بر موضوعات اقتصادی تأکید ویژه دارد؛ تا جائیکه در میان این شعارهای اقتصادی، بیش از ۱۰ سال به طور مستقیم بر موضوع تولید تمرکز شده است.

اقدامات مجلس شورای اسلامی در جهت حمایت از تولید و افزایش تاب‌آوری اقتصادی

مجلس شورای اسلامی در سال‌های اخیر با تصویب قوانین متعددی کوشیده است تا ضمن رونق بخشی به تولید، به مقاوم سازی و افزایش تاب‌آوری اقتصاد کشور نیز کمک کند. برخی از این قوانین عبارتند از:

- قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها
- قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی
- قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدمات کشور و حمایت از کالای ایرانی
- قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار
- قانون برنامه هفتم پیشرفت

هرچند این تلاش‌ها موجب شده تا خلأهای قانونی در این حوزه تا حد زیادی مرتفع شود، اما چالش‌های اساسی از جمله ناهماهنگی‌های قانونی، تأخیر در تدوین آیین‌نامه‌ها، شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی و عدم اجرای صحیح قوانین مصوب، سبب شده‌اند تأثیرات ملموس این قوانین در تقویت تولید و ارتقای تاب‌آوری اقتصادی محقق نشود.

قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها؛ گامی به سوی تحول اقتصادی

در میان حدود ۵۰ قانون مرتبط با سرمایه‌گذاری، قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها که در مجلس یازدهم تصویب و از اردیبهشت ۱۴۰۳ اجرایی شده است، به دلایل نوآوری‌های کلیدی زیر حائز اهمیت است:

- تحول در نظام تأمین مالی
- اصلاح ساختارهای موجود
- تعادل بخشی در شرایط تورمی

چرا این قانون مهم است؟

در شرایطی که نرخ تورم از میانگین بلندمدت فراتر رفته و هزینه‌های تولید به شدت افزایش می‌یابد، نیاز به سرمایه در گردش بیشتر می‌شود. این قانون با مکانیزم‌های هوشمندانه پیش‌بینی شده، امکان تأمین مالی تولید را بدون دامن زدن به تورم فراهم می‌کند. این قانون با ایجاد نهادهای تسهیل‌گر جدید و رفع موانع ساختاری، می‌تواند تحول اساسی در زیست‌بوم سرمایه‌گذاری کشور ایجاد کند.

چالش‌های کلیدی سرمایه‌گذاری در تولید و راهکارهای اجرایی قانون تأمین مالی تولید و زیر ساختها جهت رفع این چالش‌ها

چالش اول- نظام انگیزشی در تأمین مالی بنگاه‌ها

سیستم اقتصادی فعلی به جای تشویق سرمایه‌گذاری از منابع داخلی بنگاه‌ها، آنها را به سمت تأمین مالی بیرونی سوق می‌دهد. این جهت‌گیری دو دلیل دارد:

۱. نرخ سود حقیقی تسهیلات منفی است.

وقتی که نرخ سود اسمی تسهیلات از نرخ تورم کمتر باشد وام‌گیری به صرفه‌تر از وام‌دهی می‌شود و وام‌دهندگان متضرر و وام‌گیرندگان منتفع می‌شوند، لذا ترجیح بنگاه‌های اقتصادی دریافت تسهیلات به جای استفاده از منابع داخلی است.

۲. سیاست‌های مالیاتی ناکارآمد در حمایت ناکافی از تأمین مالی داخلی و برعکس آن مشوق‌های جذاب برای دریافت تسهیلات بانکی، موجب عدم تمایل بنگاه‌ها به افزایش سرمایه از محل سود انباشته و گرایش به استفاده از تسهیلات بانکی می‌شود. برای رفع این نقیصه، معافیت مالیاتی برای افزایش سرمایه از محل سود انباشته در مواد (۱۴) و (۱۵) قانون تأمین مالی تولید پیش‌بینی شده است.

چالش دوم- هزینه‌های تأمین مالی از طریق انتشار سهام

فرآیند انتشار سهام و افزایش سرمایه با موانع عمده‌ای روبروست. مراحل اداری زمان‌بر و پریپیچ‌وخم، هزینه‌های بالای انجام تشریفات قانونی و نیاز به طی مراحل متعدد در سازمان‌های مختلف از جمله این موانع است.

برای کاستن از مشکلات در این بخش، الکترونیکی‌سازی کامل مراحل افزایش سرمایه، کاهش زمان بررسی و تصویب درخواست‌ها، حذف مراحل زائد اداری، معافیت‌های مالیاتی برای افزایش سرمایه و کاهش هزینه‌های جانبی انتشار سهام که موجب افزایش سهم تأمین مالی از طریق بازار سرمایه، کاهش فشار بر سیستم بانکی، توسعه بازار سرمایه و افزایش نقدشوندگی، ایجاد فرصت‌های بیشتر برای شرکت‌های کوچک و متوسط می‌گردد در مواد (۱۵)، (۱۷) و (۱۹) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها پیش‌بینی شده است.

چالش سوم: محدودیت سرمایه‌گذاری بانک‌ها در بازار سهام

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به عنوان اصلی‌ترین نهادهای مالی کشور، بر اساس مواد (۱۶) و (۱۷) قانون رفع موانع تولید، به دلایل زیر از سرمایه‌گذاری مستقیم در شرکت‌های غیربانکی منع شده‌اند:

۱. حفظ سلامت نظام بانکی و جلوگیری از ریسک‌های غیرضروری
 ۲. پیشگیری از تضاد منافع و تبعیض در اعطای تسهیلات
 ۳. رعایت اصول احتیاطی و جداسازی بازار پول از بازار سرمایه
 ۴. جلوگیری از تشکیل شرکت‌های زنجیره‌ای و انحصاری
- این ممنوعیت اگرچه قابل دفاع ولی نتیجه آن دور زدن قانون از طریق روش‌های غیرمستقیم و محروم شدن اقتصاد از منابع مالی بانک‌ها برای پروژه‌های مولد بوده است.

ماده (۱۲) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها امکان مشارکت بانک‌ها در پروژه‌های زیربنایی کلان (از جمله آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها) و ایجاد چارچوب قانونی تحت نظارت شورای ملی تأمین مالی را فراهم نموده و هدایت منابع بانکی به سمت طرح‌های مولد و زیربنایی، افزایش مشارکت بخش مالی در توسعه اقتصادی، کاهش انگیزه برای دور زدن قانون و ایجاد توازن بین ثبات بانکی و نیازهای توسعه‌ای را باعث شده است.

چالش چهارم: محدودیت وثایق بانکی و راهکارهای اصلاحی

نظام وثیقه‌گذاری کنونی با محدودیت‌های جدی مواجه است که دسترسی بنگاه‌های کوچک و متوسط و اقشار کم‌درآمد به تسهیلات بانکی را با مشکل مواجه کرده است.

مشکلات موجود عبارتند از:

- دامنه محدود وثایق قابل قبول
- مشکلات ساختاری نظام توثیق
- ضعف نظام تضمین اعتبار

راهکارهای پیش‌بینی شده در قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها:

- توسعه دامنه وثایق قابل قبول
- اصلاح نظام توثیق
- توسعه نظام تضمین اعتبار

چالش پنجم: مالیات‌ستانی مضاعف از صندوق‌های تأمین مالی

یکی دیگر از موانع تأمین مالی از طریق بازار سرمایه، الگوی مالیات‌ستانی مضاعف از صندوق‌های تأمین مالی است. در این سازوکار، پس از تأسیس «شرکت پروژه»، دارایی‌های سرمایه‌گذاران اصلی در ازای دریافت واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز به شرکت پروژه و سپس به صندوق پروژه منتقل می‌شود. با اتمام پروژه، شرکت و صندوق پروژه منحل شده و دارایی‌ها به خریداران منتقل می‌گردد تا با سرمایه‌گذاران تسویه حساب شود.

درک نادرست از ماهیت انتقال دارایی‌ها در این فرآیند منجر به مالیات‌ستانی مضاعف شده است. در واقع، انتقال دارایی‌ها بین شرکت پروژه و صندوق، صرفاً یک جابجایی صوری برای ساختار تأمین مالی است و معامله اقتصادی جدیدی محسوب نمی‌شود. با این حال، برخی رویه‌های مالیاتی، این نقل‌وانتقالات را مشمول مالیات می‌کنند که به افزایش هزینه‌های غیرضروری و کاهش جذابیت این ابزار تأمین مالی منجر می‌شود.

برای حل این مشکل ماده (۱۴) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت به‌درستی تصریح می‌کند که نقل‌وانتقال دارایی‌ها به صندوق‌های تأمین مالی و صندوق پروژه‌ها مشمول مالیات با نرخ صفر است.

چالش ششم- تنگنای تأمین مالی پروژه‌های بخش عمومی

در نظام بودجه‌ریزی کشور، تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و عمرانی عموماً در اولویت دوم پس از مخارج جاری (مانند پرداخت حقوق و دستمزد) قرار می‌گیرد. کاهش بودجه‌های عمرانی پیامدهایی از جمله کاهش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حیاتی کشور، طولانی‌تر شدن زمان اجرای پروژه‌ها و افزایش هزینه‌های تمام‌شده و کاهش بهره‌وری اقتصادی به دلیل تأخیر در بهره‌برداری از طرح‌های توسعه‌ای را در پی دارد لذا توسعه مشارکت عمومی-خصوصی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های بندهای (الف) و (ب) ماده (۳۵) و ماده (۴۰) قانون تأمین مالی تولید و زیرساختها برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، ایجاد صندوق‌های تخصصی پروژه‌ای با مشارکت نهادهای مالی و سرمایه‌گذاران نهادی و تدوین برنامه بلندمدت تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی مورد پیشنهاد است.

چالش هفتم: موانع ساختاری در نقل و انتقالات ارزی و سرمایه‌گذاری خارجی

فصل پنجم قانون تأمین مالی تولید و زیرساختها، به تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی و صدور بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام اختصاص دارد. ذیل این فصل تلاش شده تا با ایجاد نهادهای جدید و بسترسازی قانونی بخشی از مشکلات انتقال دارایی و ارز خارجی به داخل کشور رفع شود.

در ماده (۲۹) قانون، مشوق‌هایی پیش‌بینی شده است:

- اعطای اقامت به سرمایه‌گذاران خارجی
- ارائه کارت‌های اعتباری ریالی به گردشگران
- ایجاد سازوکار قانونی برای انتقال رمزارزها
- توسعه زیرساخت‌های پرداخت الکترونیک بین‌المللی

چالش هشتم- موانع تأمین مالی پروژه‌های حفاظت از محیط زیست

در ایران سرمایه‌گذاری در حفاظت از منابع طبیعی با مشکلاتی نظیر کمبود منابع مالی و اعتباری، تفرق نهادها و پیچیدگی بوروکراسی، ریسک و عدم جذابیت سرمایه‌گذاری به دلیل بازده پائین، ضعف مشارکت مردمی و فرهنگ حفاظتی و محدودیت ظرفیت فنی و نیروی انسانی متخصص مواجه است.

قانون «تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» در ماده (۴۳) بندهای «پ» و «ت»، با مجوز به سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور جهت انعقاد قراردادهای رقابتی با بخش غیردولتی برای جنگل‌کاری و حفاظت از جنگل‌ها و نیز تفویض

مدیریت پارک‌های جنگلی و مراتع به شهرداری‌ها و تعاونی‌ها بدون اخذ حقوق مالکانه، تلاش نموده زمینه جذب سرمایه‌گذاری و تسهیل اجرا و نظارت بر پروژه‌های حفاظتی را فراهم سازد.

چالش نهم- محدودیت‌های حاکم بر فعالیت‌های صندوق توسعه ملی

محدودیت و ممنوعیت‌های قانونی، مشارکت صندوق توسعه ملی در پروژه‌های اقتصادی را بسیار محدود و در بسیاری موارد، ممنوع نموده است.

به موجب بند «ب» ماده (۱۳) این قانون، امکان سرمایه‌گذاری و مشارکت مستقیم صندوق توسعه ملی در برخی پروژه‌ها و در چارچوب اساسنامه صندوق داده شده است.

مروری بر روند اجرای قانون تأمین مالی تولید و زیرساختها:

قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها در قالب یک طرح در مجلس یازدهم بررسی و پس از انجام اصلاحات مورد نیاز در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۲ به تصویب مجلس رسید و پس از تایید شورای محترم نگهبان در ۱۴۰۳/۲/۱۱ به دولت ابلاغ شد. «شورای ملی تأمین مالی» به عنوان رکن محوری این قانون در تاریخ ۱۴۰۳/۲/۳۱ اولین جلسه خود را تشکیل داد. این شورا به موجب ماده (۲) همین قانون و به‌مثابه نهاد مرکزی راهبری و سیاست‌گذاری تأمین مالی و تسهیل‌گری سرمایه‌گذاری ایجاد شد. کارکرد این شورا رفع کاستی‌ها یا شکست‌های در هماهنگی بازارهای پول، سرمایه و بیمه در تأمین مالی، راهبری حرکت سمت نظام یکپارچه تأمین مالی، نوسازی نظام تأمین مالی و متنوع سازی روش‌ها و ابزارهای تأمین مالی است.

این قانون شامل ۶ فصل و ۴۶ ماده می باشد که در پیوست شماره یک این گزارش به عملکرد آن پرداخته شده است.

گزارش عملکرد قانون و شورای ملی تأمین مالی

قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت شامل ۴۲ آیین نامه، دستورالعمل و مقرره و ۷ دستور اجرایی در ۱۴۰۳/۲/۱۷ توسط رئیس جمهور وقت ابلاغ شد و اولین جلسه شورای ملی تأمین مالی ۱۴ روز بعد یعنی در ۱۴۰۳/۲/۳۱ تشکیل شد. این شورا به عنوان محور این قانون تاکنون ۱۵ جلسه طی یک سال گذشته برگزار نموده است. همچنین طی این مدت ۵۴ جلسه کمیته تخصصی شورا با حضور نمایندگان دستگاه‌ها و بخش خصوصی و ۷۲ جلسه کارشناسی درون دستگاهی و بین دستگاهی برگزار شده است. نتایج این جلسات در **پیوست شماره دو** این گزارش آمده است.

•

○

- مطابق ماده (۲۷) قانون، کلیه دستگاه‌های اجرایی و استانداری‌ها مکلف شده‌اند که با همکاری اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن، تعاون و اصناف ایران، ظرف ۶ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن قانون، نسبت به تدوین، تصویب و انتشار فهرست بسته‌های سرمایه‌گذاری بی‌نام اقدام نموده و عملیات

واگذاری آن‌ها را به متقاضیان واجد شرایط از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور (که وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف به راه‌اندازی آن است) انجام دهند. با این حال، تاکنون (اردیبهشت ۱۴۰۴)، هیچ‌یک از دستگاه‌های اجرایی و استانداری‌ها به این تکلیف قانونی عمل نکرده‌اند.

- اجرای این قانون بعضاً با مقاومت برخی از دستگاه‌ها از جمله بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه همراه بوده است؛ به‌عنوان مثال، در مواردی مانند سپرده‌گذاری ارزی یا انتشار اوراق بهادار ارزی، بانک مرکزی با تأخیرهای غیرموجه مانع تحقق این اهداف قانون شده است. همچنین، درخصوص استفاده از رمزارز برای انتقال سرمایه خارجی، بانک مرکزی اجرای این ماده از قانون را مغایر با وظایف و اختیارات قانونی خود در راستای حفظ ثبات پول ملی دانسته است.

پیشنهادهای اصلاحی برای بهبود نظام تأمین مالی و تحقق شعار سال (سرمایه‌گذاری برای تولید):

۱. اجرای کامل قوانین مصوب، به‌ویژه قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، بدون تنزل یا تأخیر.
۲. تشکیل منظم جلسات هیأت مقررات‌زدایی و حذف آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های زائد اداری.
۳. اتصال تمامی دستگاه‌های اجرایی به سامانه ملی مجوزها
۴. پیگیری سریع تصویب آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌ها (توسط هیأت وزیران و شورای ملی تأمین مالی)
۵. تصویب و اجرایی‌سازی آیین‌نامه مشارکت عمومی-خصوصی و سایر قوانین مرتبط برای جذب سرمایه‌گذاری غیردولتی در زیرساخت‌های حمل‌ونقل
۶. توسعه سازوکارهای تأمین مالی در برخی از بخش‌ها مانند استفاده از "ظرفیت تعاونی‌ها" و "وقف" از طریق الحاق فصول و موادی به قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها.
۷. تسهیل سرمایه‌گذاری در بخش‌های کلیدی و پیشران (مانند گردشگری) با طراحی ابزارهای مالی جدید در چارچوب مصوبات شورا.
۸. به‌کارگیری سود شرکت‌های سهامی عدالت برای راه‌اندازی واحدهای تولیدی جدید.
۹. توسعه صندوق‌های پروژه و شرکت‌های سهامی عام پروژه برای جذب سرمایه در توسعه زیرساخت‌ها.
۱۰. تقویت جذب سرمایه خارجی از طریق راه‌اندازی آژانس‌های جذب سرمایه‌گذاری، اوراق بهادار ارزی، و ضمانت‌نامه‌های دولتی/شرکتی، به‌ویژه در شرایط تحریم.
۱۱. ایجاد نهادهای تنظیم‌گر در حوزه‌هایی که شکست بازار و یا انحصار طبیعی وجود دارد.
۱۲. پیش‌بینی مکانیسم‌های جبران خسارت برای اطمینان‌بخشی به سرمایه‌گذاران در برابر تغییرات قانونی.
۱۳. اصلاح قوانین سخت‌گیرانه (مانند برخی مواد قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز) برای کاهش موانع کسب‌وکار.

۱۴. جذب سرمایه‌های خرد مردمی از طریق بازار سرمایه و صندوق‌های پروژه با ایجاد مشوق‌های قانونی.

۱۵. رفع موانع قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و تضمین عدم بازپس‌گیری واحدهای واگذار شده به بخش خصوصی.

در پایان، متذکر می‌شود در راستای تحقق شعار سال مبنی بر سرمایه‌گذاری برای تولید و اجرایی نمودن منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و نیز به موجب تبصره (۱) ماده (۴۵) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، پیشنهاداتی با عنوان "اصلاح قانون تأمین مالی تولید و زیرساختها" جهت اعلام وصول و تصویب نهایی، به عنوان پیوست شماره ۳ به صحن مجلس تقدیم می‌گردد.

پیوست شماره یک:

تشریح ظرفیت‌های قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها:

قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها (مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۴۰۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی) شامل (۶) فصل و (۴۶) ماده به شرح زیر است:

فصل	موضوع
اول	تعاریف
دوم	توسعه نظام سنجش اعتبار و ضمانت
سوم	تسهیل تأمین مالی از طریق موسسات اعتباری
چهارم	تسهیل تأمین مالی از طریق بازار سرمایه
پنجم	تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی و صدور بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام
ششم	تأمین مالی از طریق مشارکت و مولدسازی دارایی

فصل اول: تعاریف

این فصل به ارائه تعاریف تخصصی و بومی (سازگار با قانون و شرع) از نهادها و روش‌های تأمین مالی مذکور در قانون اختصاص دارد.

فصل دوم: توسعه نظام سنجش اعتبار و ضمانت

شورای تأمین مالی: شورای ملی تأمین مالی به عنوان رکن محوری اجرای این قانون با اهداف مذکور در قانون شکل می‌گیرد. به عبارتی این شورا با هدف تبدیل شدن به نهاد اصلی طراحی و اجرای زیست‌بوم جدید تأمین مالی و نهاد مرکزی نظارت و راهبری مسئله تأمین مالی در اقتصاد ایران تاسیس شده است.

شرکت‌های اعتبارسنجی: ماده ۳، ۴ و ۵ مربوط به ترتیبات جدید ثبت و فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی است. در این قانون ثبت شرکت‌های اعتبارسنجی ابتدا منوط به تایید اصولی شورای ملی تأمین مالی است و پس از آن وظیفه اعطای مجوز و نظارت بر عملکرد این شرکت‌ها به عهده وزارت اقتصاد خواهد بود. پیش از این، این وظیفه بر عهده بانک مرکزی بوده است. لازم به ذکر است همچنان بانک مرکزی در حوزه شرکت‌های اعتبارسنجی فعا در بازار پول نقش محوری خواهد داشت.

تحول در نظام توثیق: ماده ۶ قانون با اصلاح بندهای «الف» و «ب» قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی و با هدف توسعه نظام تضمین و حمایت از تشکیل صندوق‌های تضمین غیردولتی تدوین شده است. امکان بیمه نمودن سبد ضمانت صندوق تضمین توسط شرکت‌های بیمه و موسسات اعتباری و مشارکت این نهادها در تاسیس این صندوق‌ها، لازم‌الاجرا نمودن قراردادهای صندوق تضمین و اجازه کمک دستگاه‌های دولتی به ایجاد و فعالیت این صندوق‌ها از جمله مهمترین تسهیل‌گری‌های مذکور در این ماده است.

مواد (۷) تا (۱۰) قانون به توسعه نظام توثیق پرداخته است. ماده (۷) به عنوان یک ماده قانونی مهم و موثر با گسترش دامنه وثایق، زمینه گسترش شمول مالی و عدالت اعتباری را فراهم نموده است. مواد (۹) و (۱۰) قانون به عنوان مواد مکمل، مربوط به سازوکار طراحی و فعالیت «سامانه جامع وثایق» و همچنین نوع تعامل دستگاه‌های مربوطه با این سامانه است. ایجاد سامانه مذکور با تاکید بر تبادل برخط اطلاعات و انجام برخط فعالیت‌ها و صدور شناسه یکتا برای وثایق در صورت اجرای صحیح منجر به تحول مثبت در کارایی این نظام خواهد شد.

توسعه واگذاری مطالبات قراردادی (فاکتورینگ):

آخرین ماده فصل دوم یعنی ماده ۱۱ مربوط به اصلاح ماده ۸ قانون حداکثر توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی در جهت لازم‌الرعايه کردن قراردادهای واگذاری مطالبات قراردادی (فاکتورینگ) برای کلیه کارفرمایان اعم از «دولتی، عمومی غیردولتی، تعاونی و خصوصی» است. این ماده قانونی قرارداد را که پیش از این برای کارفرمایان خصوصی لازم‌الرعايه نبود، لازم‌الرعايه کرده و سلب حق واگذاری مطالبات قراردادی توسط تأمین‌کننده را برای تمام کارفرمایان از جمله کارفرمایان بخش خصوصی را ممنوع اعلام کرده است.

جدول ۱. مرور اجمالی فصل دوم

۱. ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بین نهادهای متولی تأمین مالی در بازار پول، سرمایه و بیمه	وظایف شورای ملی تأمین مالی
۲. توسعه الگوهای سرمایه‌گذاری در طرح‌های تولیدی و زیربنایی	

ماده و یک تکلیف قانونی	فراهم کردن امکان تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های بخش‌های غیردولتی بصورت ارزی و ریالی توسط صندوق توسعه ملی
	تکمیل و اصلاح اختیارات هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل محیط کسب و کار

فصل چهارم: تدابیر قانونی در قبال تأمین مالی از بازار سرمایه

این فصل شامل ۱۱ ماده و ۴ تکلیف قانونی است.

اصلاحات مالیاتی به نفع سرمایه‌گذاری:

ماده ۱۴ به اصلاحات مالیاتی مهمی در جهت تشویق شکل‌گیری شرکت‌های سهامی طرح (پروژه) و صندوق‌های تأمین مالی انجام داده است. همچنین به موجب بند «ث» این قانون، افزایش سرمایه ناشی از سود تقسیم نشده شرکت‌ها با رعایت قیود مذکور، مشمول مالیات بر درآمد صفر خواهد بود. تبصره دوم این ماده نیز مربوط به کاهش هزینه‌های انتشار اوراق بدهی برای تأمین مالی با احتساب هزینه‌های مالی این فرایند به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی است.

تبصره ۴ به دنبال کاهش هزینه انتشار اوراق خصوصی، امکان انتشار اوراق بدهی خصوصی بدون ارکان ضامن، بازارگردان و متعهد پذیرهنویسی را در صورت موافقت کلیه خریداران در بازار سرمایه را ایجاد نموده است. ماده ۱۵ نیز مربوط است به معافیت مالیاتی بخشی از سود که به روش‌های مذکور در قانون صرف افزایش سرمایه می‌شوند.

تلاش جهت بازاری نمودن نرخ سود برخی از صکوک: ماده ۱۷ قانون برای اولین بار این امکان را ایجاد کرده که در صورت همراهی سازمان بورس برخی از شرکت‌ها بتوانند در چارچوب دستورالعمل‌های سازمان بورس و موافقت اصولی شورای ملی تأمین مالی، نرخ‌های سود متناسب با مخاطره را برای اوراق بدهی غیردولتی خود تعیین نمایند. این تلاش متوقف به ارائه دستورالعمل «تعیین نرخ سود متناسب با صرف مخاطره (ریسک)» از سوی سازمان بورس است.

تسهیل افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی: مواد ۱۷ تا ۱۹ با انجام برخی اصلاحات قانونی به دنبال کاهش هزینه‌های اداری، کوتاه و الکترونیکی کردن فرایندهای افزایش سرمایه می‌باشند.

توسعه ابزارهای تأمین مالی تعهدی و تأمین مالی زنجیره‌تأمین: مواد ۲۰ الی ۲۳ قانون به دنبال توسعه روش‌های نوین تأمین مالی با توسعه موارد مصرف آن در بورس‌های کالایی و مواردی مثل بدهی مالیاتی، حقوق گمرکی و... می‌باشند.

ماده ۲۱ با هدف توسعه روش‌های تأمین مالی مبتنی بر پیش فروش و خرید اعتباری و تسهیل انتشار ابزارهای مالی مبتنی بر دارایی نظیر گواهی سپرده کالایی با حذف مالیات نقل و انتقال تدوین شده است.

فصل چهارم:	تعیین مالیات صفر برای تسهیل تأمین مالی داخلی و تأسیس شرکت پروژه و انتشار اوراق
تسهیل تأمین	امکان انتشار اوراق با سود متناسب با ریسک بر مبنای رتبه اعتباری

مالی از طریق توسعه روش‌های تأمین مالی مبتنی بر پیش فروش و خرید اعتباری	
بازار سرمایه شامل ۱۱ ماده و تسهیل انتشار ابزارهای مالی مبتنی بر دارایی نظیر گواهی سپرده کالایی با حذف مالیات نقل و انتقال	
چهار تکلیف تسهیل فرآیند افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی با کاهش زمان حق تقدم، الکترونیکی شدن و حذف مراحل زائد	
مجازهای لازم برای بهبود کاربرد ابزارهای تأمین مالی زنجیره تأمین و تسویه آن با حقوق دولتی	

فصل پنجم: تسهیل تأمین مالی خارجی و صدور بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام

ایجاد سامانه جامع اطلاعات سرمایه‌گذاری کشور: موضوع ماده ۲۵ مربوط است به الزام «سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی ایران» به ایجاد زیرساخت الکترونیکی «سامانه جامع اطلاعات سرمایه‌گذاری کشور». این سامانه بستری خواهد بود برای بارگذاری طرح‌های سرمایه‌گذاری، مجوزهای بدون نام، مشوق‌های سرمایه‌گذاری و هرگونه تسهیلات قابل ارائه توسط دستگاه‌های اجرایی به سرمایه‌گذاران. دستگاه‌های اجرایی نیز مکلف به بارگذاری موارد مذکور ۳ ماه بعد از لازم‌الاجرا شدن قانون و به روزرسانی سه ماهه این موارد هستند تکلیفی که تاکنون هیچ دستگاهی آن را انجام نداده است.

مجاز صدور ضمانت‌نامه دولتی برای بخش غیردولتی: با وجود تحریم‌های بانکی اجازه به دولت و شرکت‌های دولتی برای ارائه تضامین دولتی و شرکتی در جهت حمایت از صادرکنندگان کالا و خدمات ایرانی اقدام موثر این ماده قانونی است. این تضامین باید به تصویب شورای ملی تأمین مالی برسند.

امکان انتشار اوراق ارزی: بانک مرکزی برای سال ۱۴۰۴ مبلغ ۲ میلیارد دلار را برای انتشار اوراق ارزی معین کرده است. مجریان پروژه‌های صادرات محور و سودده می‌توانند با انتشار این اوراق، پروژه خود را تأمین مالی کنند.

دیگر ماده مهم، ماده ۳۰ مربوط به اجازه تشکیل کارگزاری‌های جذب سرمایه‌گذار خارجی است.

ایجاد سامانه جامع اطلاعات سرمایه‌گذاری کشور	
مکلف کردن دستگاه‌ها به تهیه، تصویب و انتشار فهرست بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام	
مجاز به وزارت اقتصاد برای صدور ضمانت‌نامه دولتی برای طرح‌های اقتصادی بخش غیردولتی	فصل ۵: تسهیل
تسهیل و اعطای اقامت به اتباع خارجی در قبال سپرده‌گذاری یا سرمایه‌گذاری در ایران	تأمین مالی خارجی شامل ۶
مکلف کردن دولت به فراهم کردن شرایط برای انتشار اوراق ارزی	ماده
تکلیف بانک مرکزی به صدور کارت بانکی مدت‌دار برای متقاضیان خارجی	
تکلیف به تدوین آیین‌نامه اجرایی تأمین مالی خارجی از طریق رمپول‌ها	

فصل ششم: تأمین مالی از طریق مشارکت و مولدسازی دارایی‌ها

مكلف کردن وزارت نفت به مشاركت در طرح‌های صرفه‌جویی انرژی مصوب شورای اقتصاد	فصل ششم: تأمین مالی از طریق مشارکت و مولدسازی دارایی شامل ماده ۱۴
اجازه به دستگاه‌های اجرایی برای مولدسازی اموال و تغییر کاربری و فروش زمین‌های مازاد	
اجازه به دولت برای تهاتر نفت با پیمانکاران طرح‌های زیربنایی در صورت وجود محدودیت در فروش نفت	
اجازه به وزارت نفت برای مشارکت در طرح‌های پالایشگاهی از طریق تحویل نفت خام یا سایر منابع	
در نظر گرفتن حمایت‌ها و تدابیر مختلف برای اجرای طرح‌های مشارکت عمومی و خصوصی	
اجازه به دولت برای واگذاری حق بهره‌برداری معادن و میادین نفت و گاز به بخش غیردولتی	
اجازه به دستگاه‌های اجرایی برای تأمین مالی طرح‌ها از طریق اوراق بهادارسازی اموال و دارایی‌ها	
در نظر گرفتن تدابیر مختلف برای حمایت از مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های بهره‌برداری صیانتی از منابع طبیعی مانند مصالح مازاد رودخانه‌ها و جنگل‌ها همراه با ساماندهی آن‌ها	

پیوست شماره دو:

نتایج جلسات شورای ملی تأمین مالی و عملکرد قانون به شرح ذیل است:

بر اساس قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۴۰۲ مجلس شورای اسلامی، تنظیم و انجام بیش از ۵۰ مورد مقرر (مشمول بر ۲۶ آیین‌نامه و شیوه‌نامه و ۱۶ دستورالعمل) و تکالیف اجرایی، برعهده شورای ملی تأمین مالی قرار داده شده است. در این راستا، از زمان ابلاغ قانون (مورخ ۱۷ / ۲ / ۱۴۰۳)، این وزارتخانه ضمن تغییر ساختار موجود و تنظیم فرآیندها متناسب با شرایط جدید، مبادرت به ایجاد مرکز تسهیل تأمین مالی تولید به عنوان دبیرخانه و بازوی اجرایی شورای ملی تأمین مالی نموده و با جدیت، تدوین مقررات و انجام تکالیف قانونی را در دستور کار خود قرار داده است. به منظور بررسی دقیق و متقن پیش‌نویس مقررات موضوع قانون مذکور، برای هر مقرر چندین جلسه کمیته کارشناسی و تخصصی تشکیل می‌گردد. علیرغم اتفاقات رخ داده در سال گذشته (نظیر شهادت رییس جمهور سابق، برگزاری انتخابات و تشکیل دولت جدید)، وزارت امور اقتصادی و دارایی تا کنون اقدام به برگزاری ۱۵ جلسه شورای ملی تأمین مالی نموده است که در ادامه گزارشی مبسوط از اقدامات شورای ملی تأمین مالی و وزارت امور اقتصادی و دارایی (مرکز تسهیل تأمین مالی تولید) در خصوص وضعیت مقررات مندرج در قانون (اعم از آیین‌نامه، شیوه‌نامه و دستورالعمل) ارائه می‌گردد.

از ۲۵ مورد آیین‌نامه اجرایی و یک شیوه‌نامه مندرج در قانون مذکور، ۱۸ مورد از آیین‌نامه‌ها به همراه شیوه‌نامه مورد اشاره مجموعاً ۱۹ مورد معادل ۷۳ درصد از کل آیین‌نامه‌های موردنظر قانون به تأیید شورای ملی تأمین مالی رسیده و جهت تصویب در هیأت وزیران به دولت ارسال شده است. به علاوه از ۷ آیین‌نامه اجرایی باقی

مانده، ۵ آیین‌نامه دیگر معادل ۱۹ درصد نیز تدوین و در دستور کار کمیته تخصصی شورا قرار دارد. بنابراین ۹۲ درصد از آیین‌نامه‌ها تدوین شده و یا تصویب شده و یا در حال بررسی جهت تایید و تصویب است.

از مجموع ۱۶ دستورالعمل مورد نظر قانون، ۱۰ مورد پس از برگزاری جلسات کارشناسی و کمیته‌های تخصصی متعدد، در شورای ملی تامین مالی تصویب شده، ۳ مورد در دستور کار کمیته تخصصی شورا قرار دارد و ۳ دستورالعمل نیز باقی مانده است. بنابراین ۱۳ مورد معادل ۸۱ درصد از دستورالعمل‌ها تدوین شده که یا به تصویب نهایی شورا رسیده و یا در دستور کار شورا جهت تصویب قرار دارد.

در نهایت ۸۸ درصد از پیش‌نویس مقررات مندرج در قانون (مشمول بر آیین‌نامه‌ها، شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها) تدوین شده است.

فهرست تکالیف انجام و تدوین شده مندرج در قانون به ویژه پیش‌نویس مقررات تهیه شده (مشمول بر آیین‌نامه‌ها، شیوه‌نامه و دستورالعمل‌ها) و وضعیت هر یک به شرح ذیل است:

۱. آیین‌نامه اجرایی «نحوه تأسیس و فعالیت صندوق‌های ضمانت غیردولتی»، موضوع جزء (۱-۴) بند (ب) ماده ۲ قانون (تصویب‌نامه شماره ۹۲۱۹۴/ت ۶۲۹۴۵ هـ مورخ ۲۱ / ۰۶ / ۱۴۰۳ هیأت محترم وزیران)؛

۲. آیین‌نامه اجرایی «نحوه تأسیس و فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی»، موضوع جزء (۱-۵-۳) بند (ب) ماده ۲ قانون (تصویب‌نامه شماره ۱۶۸۹۰۹/ت ۶۳۳۷۹ هـ مورخ ۰۳ / ۱۱ / ۱۴۰۳ هیأت محترم وزیران)؛

۳. آیین‌نامه اجرایی در خصوص «تسویه مطالبات و بدهی‌های قطعی شده شهرداری‌ها از / به دستگاه‌های اجرایی» در خصوص بند (ب) ماده ۳۶ قانون (تصویب‌نامه شماره ۱۶۸۹۳۱/ت ۶۳۴۹۳ هـ مورخ ۰۳ / ۱۱ / ۱۴۰۳ هیأت محترم وزیران)؛

۴. آیین‌نامه اجرایی «تسهیل و اعطای اقامت به متقاضیان سپرده‌گذاری یا سرمایه‌گذاری ارزی و ریالی»، موضوع بند (الف) ماده ۲۹ قانون (تصویب‌نامه شماره ۱۷۲۸۱۹/ت ۶۳۵۵۵ هـ مورخ ۱۰ / ۱۱ / ۱۴۰۳ هیأت محترم وزیران)؛

۵. آیین‌نامه اجرایی «ایجاد و راهبری سامانه جامع اطلاعات سرمایه‌گذاری کشور»، موضوع ماده ۲۵ قانون (تصویب‌نامه شماره ۱۹۱۱۴۵/ت ۶۳۴۹۵ هـ مورخ ۱۱ / ۱۲ / ۱۴۰۳ هیأت محترم وزیران)؛

۶. آیین‌نامه اجرایی «تأیید صلاحیت مدیران صندوق‌های تضمین»، موضوع جزء (۱-۲-۴) بند (ب) ماده ۲ قانون (تصویب‌نامه شماره ۱۹۱۸۸۰۷/ت ۶۳۴۰۷ هـ مورخ ۱۱ / ۱۲ / ۱۴۰۳ هیأت محترم وزیران)؛

۷. آیین‌نامه اجرایی «شیوه مالی، حقوقی و فنی و اهلیت شرکت‌های متقاضی تهاتر و انتخاب طرح‌های مشمول تهاتر نفت»، موضوع تبصره (۲) ماده ۳۴ و «شیوه‌نامه اجرایی صدور ضمانت‌نامه مبتنی بر تهاتر نفت»، موضوع تبصره (۳) ماده ۳۴ قانون (تصویب‌نامه شماره ۱۰۶۶۷/ت ۶۳۷۲۷ هـ مورخ ۲۴ / ۰۱ / ۱۴۰۴ هیأت محترم وزیران)؛

۸. آیین‌نامه اجرایی «نحوه احراز و تمدید صلاحیت مدیران شرکت‌های اعتبارسنجی» موضوع جزء (۲-۵-۳) بند (ب) ماده ۲ قانون (ارسال به هیأت محترم وزیران جهت تصویب طی نامه شماره ۸۰/۱۹۹۴۲۸ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۳)؛
۹. آیین‌نامه اجرایی «نحوه تبادل داده و استفاده از پایگاه داده اعتباری و گزارش‌های شرکت‌های اعتبارسنجی»، موضوع جزء (۴-۵-۳) بند (ب) ماده ۲ و ماده ۵ قانون (تصویب‌نامه شماره ۸۰/۱۹۰۲۴/ت ۶۳۷۰۹ هـ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۹ هیأت محترم وزیران)؛
۱۰. آیین‌نامه اجرایی «ورود اسکناس ارز، واردات کالاها و خدمات و یا فروش ارز به سایر اشخاص، شعب بانکی و یا صرافی‌های مجاز و ایجاد ساز و کار تهاثر برای سرمایه‌گذاران خارجی»، موضوع بند (ت) ماده ۲۹ قانون (ارسال به هیأت محترم وزیران جهت تصویب طی نامه شماره ۸۰/۲۲۸۳۶۶ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۶)؛
۱۱. آیین‌نامه اجرایی «مولدسازی اموال و دارایی‌های دولت»، موضوع بند (ب) ماده ۳۱ و بند (الف) ماده ۳۶ قانون (ارسال به هیأت محترم وزیران جهت تصویب طی نامه شماره ۸۰/۲۴۲۹۸۷ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۸)؛
۱۲. آیین‌نامه اجرایی «مشارکت عمومی-خصوصی»، موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۳۵ و ماده ۴۰ قانون (ارسال به هیأت محترم وزیران جهت تصویب طی نامه شماره ۸۰/۲۴۳۳۳۵ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۸)؛
۱۳. آیین‌نامه اجرایی «توسعه دامنه موارد قابل توثیق»، موضوع ماده ۷ قانون (ارسال به هیأت محترم وزیران جهت تصویب طی نامه شماره ۸۰/۱۶۳۹۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۷)؛
۱۴. آیین‌نامه اجرایی «نحوه ثبت اعتراض به گزارش‌های اعتباری»، موضوع جزء (۵-۵-۳) بند (ب) ماده ۲ قانون (ارسال به هیأت محترم وزیران جهت تصویب طی نامه شماره ۸۰/۲۳۲۱۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۱۶)؛
۱۵. آیین‌نامه اجرایی «توسعه روش‌های تأمین مالی مبتنی بر فروش/خرید اعتباری کالاها و خدمات»، موضوع ماده ۲۳ قانون (ارسال به هیأت محترم وزیران جهت تصویب طی نامه شماره ۸۰/۲۸۳۸۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۳)؛
۱۶. آیین‌نامه اجرایی «حفاظت اطلاعات و حفظ محرمانگی و امنیت داده‌ها» موضوع جزء (۳-۵-۳) بند (ب) ماده ۲ قانون (در حال تدوین)؛
۱۷. آیین‌نامه اجرایی «رتبه‌بندی سطح فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی»، موضوع جزء (۶-۵-۳) بند (ب) ماده ۲ قانون (تدوین شده و در حال بررسی)؛
۱۸. آیین‌نامه اجرایی تسهیل وصول مطالبات سررسید گذشته واحدهای تولیدی موضوع ماده (۱۳) قانون (تدوین شده و در دستور کمیته تخصصی)؛
۱۹. آیین‌نامه اجرایی «تأمین مالی خارجی و سرمایه‌گذاری از طریق رمزیبول» موضوع بند (ث) ماده ۲۹ قانون (بنا به اختیار قانونی بانک مرکزی و درخواست آن بانک علیرغم آماده بودن پیش‌نویس مذکور مقرر گردید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران این آیین‌نامه را مجدداً تدوین و به دبیرخانه شورا ارائه نماید (نامه شماره ۲۹۵۳۸۴/۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۰۵ معاونت ارزی بانک مرکزی)؛

۲۰. آیین‌نامه اجرایی «رتبه‌بندی سطح فعالیت صندوق‌های تضمین غیر دولتی»، موضوع جزء (۳-۲-۴) بند (ب) ماده ۲ قانون (تدوین شده و در حال بررسی در کمیته تخصصی).
۲۱. اساسنامه نمونه شرکت‌های اعتبارسنجی نوع یک، موضوع تبصره (۲) ماده (۷) آیین‌نامه نحوه تاسیس و فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی (تدوین شده و در حال بررسی)؛
۲۲. اساسنامه نمونه شرکت‌های اعتبارسنجی نوع یک تحت نظارت بانک مرکزی، موضوع تبصره (۲) ماده (۷) آیین‌نامه نحوه تاسیس و فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی (تدوین شده و در حال بررسی)؛
۲۳. دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه نحوه تاسیس و فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی موضوع جزء (۶) ماده (۱) آیین‌نامه نحوه تاسیس و فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی (تدوین شده و در حال بررسی)؛
۲۴. دستورالعمل «انتشار اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی قبل از آغاز طرح»، موضوع ماده ۲۴ قانون (تدوین شده و پس از بررسی در پانزدهمین جلسه شورای ملی تأمین مالی مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۴، تصمیم‌گیری و تصویب آن با نظر اعضای شورای مذکور به بعد از تعیین تکلیف اساسنامه سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی در دولت موقت گردید)؛
۲۵. دستورالعمل «نحوه استفاده از تضامین بدل از تضمین نقدی و همچنین میزان و چگونگی اخذ و آزادسازی این تضامین»، موضوع تبصره ۳ ماده ۹ قانون (تدوین توسط اداره کل تدوین لوایح و امور مجلس قوه محترم قضاییه و پس از بررسی در جلسات کارشناسی، در اختیار آن قوه؛ لزوم اعلام وضعیت نتیجه نهایی این دستورالعمل به وزارت امور اقتصادی و دارایی و شورای ملی تأمین مالی توسط قوه مزبور)؛
۲۶. دستورالعمل «نسبت‌های مالی لازم‌الرعايه برای صندوق‌های ضمانت غیردولتی»، موضوع جزء (۲-۲)-۴ بند (ب) ماده ۲ قانون (تدوین شده و در حال بررسی در کمیته تخصصی)؛
۲۷. دستورالعمل «ساز و کار انتشار اوراق سلف ارزی»، موضوع بند (ب) ماده ۲۹ و در اجرای جزء (۲) بند (ب) ماده (۲) قانون (توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از بررسی در کمیته تخصصی شورا، در دستور کار نهمین جلسه شورای ملی تأمین مالی مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۰۵ قرار گرفت؛ لیکن بنا به درخواست رئیس کل محترم بانک مرکزی در جلسه موصوف، این پیش‌نویس از دستور کار شورا خارج و مقرر گردید تا آن بانک ظرف مدت حداکثر سه ماه پس از ابلاغ تصویب‌نامه مورد اشاره، ساز و کار انتشار اوراق ارزی را مطابق با بند (ح) ماده (۴۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تدوین و ابلاغ نماید)؛
۲۸. تصویب و ابلاغ «دستورالعمل نحوه تشکیل جلسات شورای ملی تأمین مالی»، موضوع تبصره (۱) بند (ب) ماده ۲ قانون (ابلاغیه شماره ۴۹۲۳۶/۸۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۲۹. دستورالعمل اجرایی تناسب نرخ سود با صرف مخاطره (ریسک) و تعیین شرایط خریداران اوراق پرمخاطره، موضوع ماده (۱۶) و تبصره ماده (۱۶) قانون (تصویب در جلسه پانزدهم شورای ملی تأمین مالی مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۴ و در دست ابلاغ)؛

۳۰. تصویب و ابلاغ «شیوه‌نامه تأمین مالی قراردادهای بالادستی نفت و گاز»، موضوع جزء (۲-۱) بند (ب) ماده ۲ قانون (ابلاغیه شماره ۸۰/۱۵۱۶۲۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۱ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۳۱. تصویب و ابلاغ «اعطای ضمانت‌نامه دولتی به یکی از صادرکنندگان خدمات فنی مهندسی»، موضوع بند (ب) ماده ۲۸ قانون (ابلاغیه شماره ۸۰/۱۴۷۶۳۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۳۲. تصویب و ابلاغ «دستورالعمل تأمین مالی در زنجیره تأمین به پشتوانه اسناد اعتباری در بورس‌های کالایی» موضوع بند (الف) ماده ۲۰ قانون (ابلاغیه شماره ۸۰/۱۵۴۰۲۱ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۳ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۳۳. تصویب و ابلاغ «شیوه‌نامه تسهیل تأمین مالی از طریق شرکت پروژه»، موضوع جزء (۱-۲) و جزء (۷) بند (ب) ماده ۲ و ماده ۱۲ قانون و بند (ب) ماده ۳ قانون برنامه هفتم پیشرفت (ابلاغیه شماره ۸۰/۱۶۶۱۶۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۱ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۳۴. تصویب و ابلاغ «سقف مجاز انتشار اوراق ارزی» موضوع جزء (۲-۱) بند (ب) ماده ۲۹ قانون (ابلاغیه شماره ۸۰/۱۹۰۶۵۷ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۲۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۳۵. تصویب و ابلاغ «دستورالعمل اجرایی ماده ۱۹ قانون» توسط سازمان بورس و اوراق بهادار مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۱؛
۳۶. تصویب و ابلاغ «دستورالعمل نحوه صدور کارت ریالی برای گردشگران و سایر اشخاص حقیقی خارجی غیرمقیم»، موضوع بند (پ) ماده ۲۹ قانون مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۰۳ توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
۳۷. تصویب و ابلاغ «دستورالعمل نحوه بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌ای»، موضوع بند (الف) ماده ۴۳ قانون مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۴ توسط وزارت نیرو؛
۳۸. تصویب و ابلاغ «شیوه‌نامه نحوه دریافت موافقت اصولی تأسیس، مجوز فعالیت و تمدید صندوق‌های تضمین غیردولتی»، ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی صدور مجوز تأسیس و فعالیت صندوق‌های تضمین غیردولتی موضوع جزء (۴-۱) بند (ب) ماده ۲ قانون (ابلاغیه شماره ۸۰/۲۲۲۴۸۱ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۳۹. تصویب و ابلاغ «اساسنامه نمونه صندوق‌های تضمین غیردولتی»، تبصره (۲) ماده ۷ آیین‌نامه اجرایی صدور مجوز تأسیس و فعالیت صندوق‌های تضمین غیردولتی، موضوع جزء (۴-۱) بند (ب) ماده ۲ قانون (ابلاغیه شماره ۸۰/۲۲۸۳۴۵ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛
۴۰. تصویب و ابلاغ دستورالعمل «تنظیم قراردادهای فرایندهای سامانه جامع وثایق و نحوه صدور شناسه یکتا و اجرای وثایق»، موضوع ماده ۹ قانون و تبصره (۱) ماده (۹) قانون (ابلاغیه شماره ۸۰/۱۹۹۹۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۱۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛

۴۱. تصویب و ابلاغ دستورالعمل «تشکیل کارگزاری‌های جذب سرمایه‌گذاری و حق‌الزحمه دریافتی»، موضوع ماده ۳۰ قانون (ابلاغیه شماره ۲۲۴۹۷/۸۰ مورخ ۱۵/۰۲/۱۴۰۴ وزارت امور اقتصادی و دارایی)؛

۴۲. تصویب دستورالعمل «ارتقاء توان رقابت در جذب منابع مالی خارجی و تحقق ورود سرمایه خارجی»، موضوع ماده ۲۶ قانون (در دست ابلاغ)

در نمودار زیر مجموعه اقدامات زودبازده در جهت بهبود فضای تأمین مالی به ترتیب مواد قانون ذکر شده است. در بخشی از این جدول وضعیت اجرایی این احکام توسط دستگاه‌های اجرایی بیان شده است.

ردیف	آیین نامه و اقدامات زود بازده	ماده مرتبط	موضوع	نوع مقرر	مرحله اجرا
۱	صدور موافقت اصولی و مجوز تأسیس شرکت‌های اعتبارسنجی توسط وزارت اقتصاد	ماده ۳	اعتبارسنجی	اقدام	بعد از تأسیس صندوق اقدام می‌شود.
۲	تطبیق وضعیت شرکت‌های فعال در زمینه اعتبارسنجی با مفاد قانون و مصوبات شورا	تبصره ۱ ماده ۳	اعتبارسنجی	اقدام	نامشخص
۳	موافقت با تأیید ثبت شرکت‌های اعتبارسنجی در اداره کل ثبت شرکت‌ها و ثبت صورت جلسات مجامع و هیأت‌مدیره آنها	ماده ۴	اعتبارسنجی	اقدام	در حال انجام
۴	تعیین تکلیف صورت جلسات مجامع و هیأت مدیره شرکت اعتبارسنجی ظرف سه روز کاری	تبصره ماده ۴	اعتبارسنجی	اقدام	در حال انجام
۵	اعلام وزارت اقتصاد به دستگاه‌های دارای اطلاعات دارایی‌های مردم برای اتصال به سامانه توثیق	بند الف ماده ۱۰	سامانه وثایق	اقدام	درج در آیین نامه ماده ۷ و دستورالعمل ماده ۹
۶	ایجاد سامانه جامع وثایق	ماده ۹	سامانه وثایق	اقدام	تنظیم RFP و انجام مقدمات برگزاری مناقصه
۷	رونمایی از سامانه الکترونیکی افزایش سرمایه با اصلاح دستورالعمل‌ها و کوتاه کردن زمان افزایش سرمایه	ماده ۱۹	افزایش سرمایه	اقدام	نامشخص

۸	ایجاد سامانه جامع اطلاعات سرمایه گذاری کشور	ماده ۲۵	تأمین مالی خارجی	اقدام	در حال راه اندازی
۹	تهیه، تصویب و انتشار فهرست بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام توسط دستگاه‌های اجرایی	ماده ۲۷	تأمین مالی خارجی	اقدام	در انتظار تصویب دستورالعمل و ایجاد مقدمات لازم در درگاه ملی مجوزها
۱۰	تصویب توجیه فنی طرح‌های اقتصادی بخش غیردولتی برای تأمین مالی خارجی	ماده ۲۸	تأمین مالی خارجی	اقدام	تقاضا در قالب درست واصل نگردید. تعارض با شورای اقتصاد توسط مجلس به درستی حل نشده است
۱۱	اخذ تضامین لازم و سپس صدور ضمانتنامه دولتی برای طرح های اقتصادی بخش غیردولتی مصوب شورا	ماده ۲۸	تأمین مالی خارجی	اقدام	۱ مورد در ۱۴۰۳/۸/۱۵
۱۲	تعیین سقف تحویل نفت خام به پیمانکاران جهت تکمیل زنجیره نفت و گاز در محدوده قانون بودجه سنواتی	ماده ۳۳	مولدسازی	اقدام	نامشخص
۱۳	تعیین سطح و کیفیت دسترسی به پایگاه داده اعتباری کشور با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی	جزء ۳-۳ و تبصره ۵ بند «ب» ماده ۲	اعتبارسنجی	شبه دستورالعمل	در آیین نامه تبادل اطلاعات (ردیف ۵ فوق) بیان شده
۱۴	تعیین مراجع تأمین کننده داده‌های مورد نیاز پایگاه داده اعتباری کشور و الزام مراجع مزبور به تأمین داده	جزء ۳-۱- بند «ب» ماده ۲	اعتبارسنجی	شبه دستورالعمل	در آیین نامه تبادل اطلاعات (ردیف ۵ فوق) بیان شده
۱۵	تعیین نوع، کیفیت و کفایت داده‌های لازم برای تکمیل پایگاه داده اعتباری کشور	جزء ۳-۲- بند «ب» ماده ۲	اعتبارسنجی	شبه دستورالعمل	در آیین نامه تبادل اطلاعات (ردیف ۵ فوق) بیان شده
۱۶	تأیید اساسنامه و صدور موافقت اصولی تأسیس و مجوز فعالیت شرکت‌های اعتبارسنجی	جزء ۳-۴- بند «ب» ماده ۲	اعتبارسنجی	شبه دستورالعمل	در حال انجام، تقاضاهای واصله پاسخ داده می‌شود.
۱۷	دستورالعمل انتشار اوراق وثیقه و اوراق تضمین	جزء ۶ بند «ب» ماده ۲	اوراق وثیقه	شبه دستورالعمل	در حال تدوین

۱۸	تعیین نسبت‌های نظارتی لازم الرعایه برای صندوق‌های تضمین	ردیف ۴-۲-۲ بند «ب» ماده ۲	صندوق تضمین	شبه دستورالعمل	پیش نویس تهیه شده
۱۹	اعمال مقررات انتظامی متناسب با تخلفات صندوق‌های تضمین و مدیران صندوق	جزء ۴-۳-۴ بند «ب» ماده ۲	صندوق تضمین	شبه دستورالعمل	بعد از تاسیس صندوق اقدام می‌شود.
۲۰	نمونه قرارداد صندوق‌های تضمین شورا بین صندوق و شورا	جزء ۴ بند «ب» ماده ۶	صندوق تضمین	شبه دستورالعمل	نامشخص
۲۱	چارچوب ساختار داده انتقال اطلاعات از سازمان ثبت به سامانه جامع وثایق	تبصره ۲ ماده ۹	سامانه وثایق	شبه دستورالعمل	برگزاری کارشناسی برای تعیین چهارچوب
۲۲	تعیین شیوه ثبت قراردادهای دو طرفه نزد بانک‌های عامل و ارائه اطلاعات آن به پایگاه داده اعتباری و تعیین نرخ کارمزد	ماده ۴۵	اعتبارسنجی	شبه دستورالعمل	نامشخص

علاوه بر اقدامات فوق‌الاشاره، شایان ذکر است:

- به موازات تهیه، پیگیری و تصویب مقررات مورد تشریح، بر اساس ماده (۹) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، طراحی سامانه جامع وثایق طی جلسات متعدد کارشناسی نهایی شده و در حال حاضر با استفاده از ظرفیت‌ها و امکانات موجود در دست اجرا و راه‌اندازی قرار دارد.
- به علاوه، وزارت امور اقتصادی و دارایی در اجرای ماده (۲۵) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها و با استفاده از امکانات موجود نسبت به ایجاد زیرساخت الکترونیکی تحت عنوان «سامانه جامع اطلاعات سرمایه‌گذاری کشور» اقدام نموده به نحوی که اطلاعات مندرج در آن علاوه بر زبان فارسی، به دو زبان انگلیسی و عربی برای تمامی سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی قابل رؤیت است و امکان بارگذاری اطلاعات و مطالعات طرح (پروژه)‌ها برای متقاضیان جذب تأمین مالی خارجی در این سامانه فراهم شده است. سامانه جامع اطلاعات سرمایه‌گذاری کشور نیز هم اکنون در حال پیاده‌سازی و راه‌اندازی است.
- همچنین وزارت امور اقتصادی و دارایی تلاش دارد تا ضمن انجام تکالیف قانونی و در راستای توسعه و ترویج نهادها و ابزارهای تضمین موضوع جزء (۴) بند (ب) ماده ۲ قانون، کلیه ضمانت‌نامه‌های صادره توسط صندوق‌های تضمین غیردولتی را در سامانه‌ای به همین نام، ثبت، صدور، رهگیری و نظارت نماید. پیش‌بینی می‌شود تأسیس صندوق‌های تضمین غیردولتی و راه‌اندازی سامانه مزبور، نتایج موثری را در اقتصاد به‌همراه داشته باشد. این سامانه نیز در دست طراحی و پیاده‌سازی قرار دارد.

« پیوست شماره ۳ »

پیشنهاد کمیسیون ویژه حمایت از تولید و نظارت بر

اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به صحن علنی در مورد:

« طرح الحاق موادی به قانون تامین مالی تولید و زیرساخت ها »

« در اجرای تبصره (۱) ماده (۴۵) آئین نامه داخلی مجلس »

معاونت قوانین

« طرح اصلاح قانون تأمین مالی تولید و زیرساختها »

ماده ۱- یک تبصره به جزء (۳) بند «ب» ماده (۶) قانون تأمین مالی تولید و زیرساختها مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۴۰۲ به شرح زیر الحاق می شود:

تبصره- در صورت سهامداری بخشهای دولتی و عمومی غیردولتی در صندوقهای توسعه و یا تضمین غیردولتی موضوع این جزء، این بخشها مجموعاً مجاز به تصاحب بیش از دو پنجم کرسیهای مدیریتی صندوقهای مزبور نمی باشند.

ماده ۲- در فراز آخر ماده (۷) قانون، عبارت «بیمه های مسئولیت» به عبارت «بیمه های زندگی» اصلاح می شود.

ماده ۳- در بند «الف» تبصره (۵) ذیل بند «پ» ماده (۱۳) قانون، عبارت «مشمول حکم درخواست شرط اضافه از متقاضی مجوز، موضوع تبصره ۴ ماده ۷ مکرر» به عبارت «مشمول حکم شرط اضافه از متقاضی مجوز، موضوع تبصره (۴) ماده (۷)» اصلاح می شود.

ماده ۴- در بند «الف» ماده (۱۴) قانون، عبارت «از اشخاص مؤسس آنها» حذف می شود.

ماده ۵- متن ماده (۱۵) قانون، به عنوان بند «الف» در نظر گرفته می‌شود و متن ذیل پس از تبصره، به عنوان بند «ب»، به آن ماده به شرح زیر الحاق می‌شود:

ب- به منظور فراهم آمدن امکان سرمایه‌گذاری‌های جدید و ارائه تصویری درست از میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز در هر صنعت و بازدهی واقعی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس و فرابورس و ترغیب آنها به بروزرسانی ارزش دارایی‌ها؛ «هزینه استهلاک مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌های استهلاک‌پذیر» موضوع تبصره (۱) ماده (۱۴۹) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد. همچنین در زمان فروش یا معاوضه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مابه‌التفاوت قیمت فروش و ارزش دفتری با اعمال تجدید ارزیابی در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌شود.

ماده ۶- در سطر دوم بند «الف» ماده (۳۶) قانون، بعد از عبارت «تهاتر»، عبارت «توثیق»، اضافه می‌شود.

ماده ۷- یک ماده به قانون به شرح ذیل الحاق می‌شود:

ماده الحاقی- به شهرداری‌ها اجازه داده می‌شود تا نسبت به مشارکت در احداث آزادراه‌ها، بزرگراه‌ها و راههای اصلی منتهی به و یا عبوری از شهر خود به عنوان یک طرح سرمایه‌گذاری با وزارت راه و شهرسازی و بخش‌های غیردولتی مشارکت نمایند.

ماده ۸- یک ماده به قانون به شرح ذیل الحاق می‌شود:

ماده الحاقی- به سازمان‌ها و شرکت‌های مسئول در مناطق آزاد تجاری - صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، شهرک‌های صنعتی و بنادر صادراتی و وارداتی اجازه داده می‌شود تا نسبت به مشارکت در احداث آزادراه‌ها، بزرگراه‌ها و راههای اصلی منتهی به محدوده و یا عبوری از محدوده خود به عنوان یک طرح سرمایه‌گذاری با وزارت راه و شهرسازی و بخش‌های غیردولتی مشارکت نمایند.

ماده ۹- یک ماده به قانون به شرح ذیل الحاق می‌شود:

ماده الحاقی

به دولت اجازه داده می‌شود تا با استفاده از ظرفیت واگذاری تمام و یا بخشی از آب صرفه‌جویی شده در تغییر شیوه آبیاری (از آبیاری سنتی به آبیاری تحت فشار) و یا آب مهار شده با اجرای سدها و یا واگذاری بخشی از زمین‌های دایر شده پایین دست سدها (در نتیجه امکان تأمین آب) نسبت به لوله‌گذاری زمین‌های پایین دست سدها و یا اجرا و یا تکمیل بدنه سدها اقدام نماید.

ماده ۱۰- یک ماده به قانون به شرح ذیل الحاق می‌شود:

موسسات اعتباری مکلفند متناسب با افزایش حجم پروژه‌های مسکونی نسبت به افزایش دوره تنفس تسهیلات پرداختی اقدام نمایند.

ردیف	تصویر سند	عنوان فایل	دسته بندی فایل
۱		روند اجرای قانون «تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» ضرورت‌های تحقق شعار سال	گزارش کمیسیون مجلس شورای اسلامی